

Vergaderjaar 2021–2022

35 900

Wijziging van de Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten 2013 in verband met de toebedeling van wettelijke taken op het gebied van internationalisering binnen het onderwijs (Wet wettelijke taken internationalisering onderwijs)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 12 oktober 2021

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

Inhoudsopgave	blz.
I ALGEMEEN	1
1. Inleiding	2
2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel	3
3. Uitvoering	5
4. Sturing, verantwoording, en toezicht	5
5. Advies en consultatie	5

I ALGEMEEN

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van onderhavig wetsvoorstel. Zij hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van wetsvoorstel «Wet wettelijke taken internationalisering onderwijs». Zij wensen de regering enkele vragen te stellen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Deze leden begrijpen dat er naar aanleiding van het rapport van de ADR¹, waarin de sturingsrelatie tussen het Ministerie van OCW en Nuffic onderzocht is, aanpassingen gedaan worden. De voornoemde leden hebben nog wel enkele vragen.

¹ ADR: Auditdienst Rijk.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de voorliggende wetswijziging van de wet wettelijke taken internationalisering onderwijs. De leden constateren dat deze wet tot doel heeft de taken van Nuffic juridisch te verankeren, evenals de mogelijkheid om een rechtspersoon aan te wijzen die tot taak heeft het kennisveld te informeren over Europees beleid aangaande onderwijs, onderzoek en innovatie. De leden hebben hierover enkele vragen. Specifiek gaan deze leden in op de bevordering van internationalisering en de vraag waar bepaalde verantwoordelijkheden moeten liggen volgens deze wetswijziging. De leden danken de regering bij voorbaat voor de beantwoording en zien uit naar de verdere behandeling van deze wetswijziging.

De leden van de VOLT-fractie hebben kennisgenomen van onderhavig wetsvoorstel. Zij hebben nog een aantal vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden steunen de inzet om de aansturing en de positie van Nuffic beter te regelen. Zij hebben echter bedenkingen bij het voorstel om een rechtspersoon aan te kunnen wijzen met het oog op informatievoorziening over het beleid van de Europese Unie.

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie lezen dat de regering van mening is dat «als internationalisering met zorg wordt geïmplementeerd, kan het op verschillende manieren van toegevoegde waarde zijn voor de student». Is de regering van mening dat dit momenteel het geval is? Ook in ogenschouw nemend de stroom van internationale studenten die geen huisvesting kunnen vinden en daardoor noodgedwongen in tenten of bushokjes moeten slapen? Op welke manier gaat de regering instellingen handvatten geven om deze internationalisering meer te kunnen reguleren, zo vragen de leden.

De leden lezen onder meer dat de regering van mening is dat het belangrijk is dat mogelijkheden voor uitwisseling en stages in het buitenland voor alle studenten toegankelijk zijn. Kan de regering hierop reflecteren voor specifiek het mbo? Welke knelpunten zijn er nog voor mbo-studenten om in het buitenland stages te kunnen lopen of te kiezen voor een uitwisseling? Welke maatregelen gaat de regering nemen, zodat ook mbo-studenten hiervan kunnen profiteren, zo vragen de leden.

De leden van de D66-fractie vragen of de voorgestelde wettelijke taken uit een Europese verordening, richtlijn of besluit volgen.

De leden constateren dat er mogelijk sprake is van staatssteunrisico's bij de huidige opzet van financiering en aansturing van Nuffic en Neth-ER. Zij vragen de regering nader toe te lichten op welke wijze er mogelijk sprake is van ongeoorloofde staatssteun aan Nuffic en Neth-ER. Zijn de staatssteunrisico's – gelet op het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State – met het wetsvoorstel voldoende ondervangen? Zijn er mogelijkheden om vooraf te toetsen of er sprake is van ongeoorloofde staatssteun?

De leden constateren dat de subsidie voor de neso²-kantoren is afgebouwd en omgezet in inzet door middel van onderwijs- en wetenschapsattachés. Zij vragen hoeveel onderwijs- en wetenschapsattachés reeds gestart zijn en in welke landen zij werkzaam zijn.

De leden constateren dat Nuffic middels de Uitvoeringswet Erasmusprogramma en Europees Solidariteitskorps reeds wettelijke taken heeft gekregen en in sommige gevallen een bestuursorgaan is. Zij vragen naar wat precies de juridische grondslag van Nuffic is. Kent Nuffic na

² Neso: Netherlands Education Support Offices.

aanvaarding van het voorliggend wetsvoorstel mogelijk een dubbele juridische structuur (als rechtspersoon met een wettelijke taak en privaatrechtelijk)? Zo ja, waarom kiest de regering daarvoor, zo vragen de leden.

2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

De leden van de VVD-fractie lezen dat het niet opportuun is de taak van nationaal informatiecentrum, alsmede het verankeren van de adviestaat met betrekking tot diplomawaardering, bij de overheid zelf uit te voeren of de taak aan een andere organisatie op te dragen. Betekent dit dat er ook daadwerkelijk geen andere organisaties zijn die deze taak op zich had kunnen nemen? Was Nuffic daadwerkelijk de enige optie, zo vragen de leden.

Daarnaast vragen de leden op welke manier Nuffic zijn kennis en expertise inzichtelijk maakt voor individuele studenten of andere geïnteresseerden, zo vragen de leden.

De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre ook is overwogen om te werken met een aanbesteding, mede vanwege de jarenlange opgebouwde expertise van Nuffic, voor de taken waarvan de Raad van State aangeeft dat «de wettelijk te waarborgen taken kunnen aangemerkt worden als economische diensten, die ook door marktpartijen (zouden kunnen) worden aangeboden».

Voorts merken de leden op dat, voor wat betreft het wetsvoorstel gaat over de aan te wijzen rechtspersoon die als taak krijgt om het Nederland kennisveld te informeren over het beleid van de Europese Unie op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie, zij – om overlapping te voorkomen – verwijzen naar de opmerkingen en vragen die reeds gesteld zijn bij de voorhang voor het oprichten van een stichting.

Voorts vragen de leden hoe het vastleggen van de taak om diploma's behaald in een land dat geen verdragspartij is van de Lissabon Erkenningconventie als wettelijke taak waar subsidie voor verstrekt gaat worden, zich verhoudt ten opzichte van het voornemen zoals geformuleerd in de Wet Taal en Toegankelijkheid om een eigen bijdrage te kunnen vragen aan studenten met een buitenlands diploma voor de kosten van diplomawaardering (maximaal 100 euro).

Kan de regering toelichten waarom deze taak publiek bekostigd moet gaan worden en dit niet door de studenten, via de instellingen, bekostigd zou moeten worden?

Tevens vragen de leden wat voor type onderzoeken de regering in gedachten heeft die Nuffic uit kan voeren, naast het onderzoeken van feitelijke gegevens, om een kennis- en expertisecentrum te zijn. Kan de regering aangegeven welke andere kennis- en expertisecentra nog meer een wettelijke taak toegewezen hebben gekregen? Wat voor type onderzoek verrichten zij, zo vragen de genoemde leden.

De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat bevordering van internationalisering van het onderwijs in de Kamer altijd een punt van discussie is, bijvoorbeeld in het licht van woningnood onder studenten of de discussie rondom de voertaal op onderwijsinstellingen. De leden lezen dat Nuffic met deze wetswijziging onder andere belast wordt met het «ontwikkelen en uitvoeren van overige activiteiten ter bevordering van de internationalisering binnen het onderwijs». Deze leden vragen de regering of zij de genoemde taak nader kan afbakenen. In de memorie van toelichting lezen de leden diverse voorbeelden maar geen helder kader waarbinnen het Nuffic kan opereren. De leden vinden ongebreidelde internationalisering van het hoger onderwijs ongewenst. Zij vragen de regering daarom om nadere richtlijnen waarbinnen Nuffic kan opereren

en welke sturende of taakstellende rol de Minister en het ministerie daarin zelf heeft, zo vragen de leden.

De leden van de VOLT-fractie vragen of de regering het belang van een wettelijke grondslag ziet voor de manier waarop Nuffic in het nationale netwerk ingebed is. Kan de inbedding van Nuffic in het nationale netwerk wettelijk geregeld worden? Zo ja, hoe?

Voorts vragen zij hoe Nuffic wordt ingebed in het Europese netwerk. Ziet de regering hier de optie voor een wettelijke grondslag in het voorliggende wetsvoorstel? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe zal deze grondslag eruit zien, zo vragen de leden.

De leden van de SGP-fractie constateren dat het wetsvoorstel eigenlijk uitsluitend ziet op internationalisering in het hoger onderwijs. Ook de taken van Nuffic zijn vrijwel allemaal tot deze sector beperkt. Tegen deze achtergrond is het de leden niet duidelijk waarom het opschrift spreekt over internationalisering in het onderwijs. Dat lijkt deze leden een ongewenste uitbreiding van het bereik van het wetsvoorstel. Zij vragen een nadere toelichting.

Deze leden menen dat de taak van Nuffic om overige activiteiten te ontwikkelen erg onbepaald is en dat daardoor zowel activiteiten kunnen worden uitgevoerd die niet strikt tot de publieke taak behoren en activiteiten die ook tot het domein behoren van andere partijen in de markt en het onderwijsveld. Deze leden vragen waarom niet meer focus wordt aangebracht. Zij constateren dat de regering bijvoorbeeld denkt aan het participeren in officiële structuren en plannen, zoals de Europese ruimte voor hoger onderwijs. Het stimuleren van internationalisering binnen onder meer het primair onderwijs lijkt deze leden daarentegen niet primair een taak van Nuffic, maar is bij uitstek een verantwoordelijkheid van die sectoren zelf waarbij zij expertise van Nuffic kunnen benutten. De leden hebben in het schriftelijk overleg over de oprichting van de vereniging Neth-ER reeds uitgebreid vragen gesteld over de verantwoordelijkheid van de regering voor het bevorderen van informatievoorziening. Deze leden herhalen hier de opvatting dat het in het licht van aanwijzing 7.9 van de Aanwijzingen voor de regelgeving voor de hand ligt om pas op zijn vroegst tot uitvoerende handelingen over te gaan nadat het wetsvoorstel door de Tweede Kamer zou zijn aanvaard. Kan de regering aangeven wat het beoogde tijdpad is?

De leden lezen dat de regering zich verantwoordelijk ziet voor het goed functioneren van het kennisveld. Onderkent de regering dat dit niet vanzelfsprekend ook betekent dat zij in algemene zin verantwoordelijk is voor informatievoorziening? Bovendien vragen zij waarom de regering nog tot veel meer verplicht zou zijn dan momenteel reeds gebeurt vanuit de ondersteuning door het departement, bijvoorbeeld door subsidiëring van tal van activiteiten die bijdragen aan meer kennis en begrip van het Europese domein. Welke dwingende reden is er om nu in belangrijke mate de verantwoordelijkheid van een private partij over te nemen? Ook vragen deze leden hoe de regering het onderscheid beoordeelt tussen zaken van publiek belang en daadwerkelijke publieke taken. Het feit dat goede informatievoorziening als zodanig nuttig en wenselijk kan zijn, betekent immers niet dat hier allereerst de regering een publieke taak behartigt. De leden vragen de regering toe te lichten waarom het belang van goede informatievoorziening juist en enkel in het hoger onderwijs van belang zou zijn. Deze leden wijzen erop dat juist deze sector al sterk internationaal georiënteerd is en dat het daar veel minder moeite kost om zelf te voorzien in adequate informatie over de mogelijkheden binnen de Europese Unie. Volgens deze leden zou het dan eerder voor de hand liggen om dergelijke initiatieven in andere onderwijssectoren te ontwikkelen, waar informatievoorziening vaak verbrokkeld is. Op welke gronden

kan de regering precedentwerking voorkomen en daarmee een steeds uitdijende publieke taak, zo vragen de leden.

3. Uitvoering

De leden van de VVD-fractie merken op dat Nuffic aan geeft dat het wetsvoorstel in beginsel uitvoerbaar is, maar dat wel goed moet worden gezien hoe de adviestaak met betrekking tot de beursverlening wordt vormgegeven. De leden lezen dat er nauw overleg plaatsvindt tussen het Ministerie van OCW en Nuffic. Wat zijn de uitkomsten hiervan? Is deze adviestaak met betrekking tot de beursverlening nu goed vormgegeven en is Nuffic daar nu ook van overtuigd, zo vragen de leden.

4. Sturing, verantwoording, en toezicht

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de Minister noodzakelijke voorzieningen kan treffen indien Nuffic naar het oordeel van de Minister de taken ernstig verwaarloost. Deze leden vragen of de regering een voorbeeld kan schetsen van deze ernstige verwaarlozing. Tevens vragen deze leden waar de verantwoordelijkheid ligt indien Nuffic taken verwaarloost. Waar kunnen studenten die mogelijk de dupe zijn van eventuele ernstige verwaarlozing terecht, zo vragen deze leden. Tot slot vragen deze leden wat de regering verstaat onder spoedeisende gevallen. Kan de regering een voorbeeld geven van dergelijke spoedeisende gevallen, zo vragen de leden.

5. Advies en consultatie

De leden van de VVD-fractie lezen dat de uitwerking van het geheel aan instrumenten voor sturing en toezicht zal worden vastgelegd in een separaat toezichtarrangement. Wanneer wordt dit arrangement vastgesteld? Is dat gelijktijdig met de plenaire wetsbehandeling, zo vragen de leden.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Tellegen

De adjunct-griffier van de commissie,
Bosnjakovic